

ELS COSSOS DE VOLUNTARIS REIALISTES (1824-1835). EL CAS DE SÓLLER

JOSEP VILLALONGA MORELL

Resum: La dècada compresa entre els anys 1823 i 1833 es pot entendre com un període crític, en que progressivament l'absolutisme polític va cedint terreny dins el govern al liberalisme. En aquell període es varen formar les milícies realistes que, teòricament, agrupaven els elements més reaccionaris de la societat, precisament aquells elements que durant el transcurs de la dècada varen passar de ser els principals elements en que es sustentava el govern fins convertir-se en una seria amenaça. L'estudi i anàlisi profund d'aquests voluntaris realistes es fonamental per conèixer el moviment polític contrarevolucionari. El cas de Sóller pot aportar llums i ombres en torn a aquest fenomen.

Malgrat haver existit en un període de fortes convulsions polítiques com va ser el que tradicionalment ha estat denominat com la dècada ominosa, els cossos de voluntaris reialistes no han aixecat massa interès als historiadors mallorquins. En contraposició d'això, a la resta de territoris que formaven part de la Monarquia hi ha hagut molts estudis que han cercat en aquesta milícia els orígens del moviment contrarevolucionari, intentant esbrinar la seva composició social, els mecanismes de funcionament i control exercit per les èlits i la ideologia imperant. Pel cas mallorquí únicament tenim un estudi monogràfic (CONTESTÍ, D. 1997) i referències puntuals a obres de caràcter general (FERRER, M., 2005).

Què foren els cossos de voluntaris reialistes?

De forma molt general i resumida, es pot dir que foren una milícia voluntària formada durant la guerra civil que va posar fi al trienni liberal, amb l'objectiu de replegar i organitzar a aquelles persones que volien restaurar el regnat absolut de Ferran VII. Neixen com un element paramilitar, no repressiu, en un moment de confrontació armada de dos bàndols irreconciliables. Malgrat això després de tornar el regnat absolut de Ferran VII, els cossos de voluntaris reialistes varen ser adaptats a la nova realitat i desenvoluparen un paper fonamental en el procés de purificació política i en el manteniment de l'ordre públic.

Amb el pas dels anys i a causa del gir polític cap al liberalisme de les autoritats absolutistes –valgui l'eufemisme–, els voluntaris reialistes varen deixar de ser el principal suport del règim, i varen convertir-se en la seva principal amenaça. Per comprovar aquesta realitat basta una ullada a les cròniques que ens relaten l'aixecament ultrareialista conegut com els Malcontents o “guerra dels agraviats” i diferents aixecaments de menor importància, promoguts normalment pels oficials reialistes descontents amb el canvis a les polítiques del govern.

L'evolució cada vegada més a prop del liberalisme dels darrers governs del regnat de Ferran VII, va acabar d'aïllar als voluntaris reialistes, fins al punt que una vegada mort el Rei els primers aixecaments carlins varen ser encapçalats pels oficials que havien format part de la milícia reialista. Sense anar més lluny, el principal aixecament carlí a la illa de Mallorca que va succeir a Manacor l'any 1835, va ser organitzat per Francesc Mas "masset" que havia estat capità reialista i que el dia de l'aixecament va comparèixer amb l'uniforme de comandant dels reialistes. Amb ell anaven tots els voluntaris –petits oficials, caporals i soldats– que havien estat els principals defensors del retorn de Ferran VII i encarregats de garantir l'ordre públic els primers anys del darrer període del seu regnat (FUSTER, G. 1945: 40)

Darrera d'aquesta síntesi que s'ha fet de l'evolució de la milícia reialista, hi ha tota una sèrie de punts que cal analitzar amb l'objectiu de caracteritzar els cossos de voluntaris reialistes, amb la finalitat de posar les bases per conèixer millor el moviment contrarevolucionari a l'illa de Mallorca que, si bé no va provocar cap aixecament armat, si va tenir certa importància com a element condicionador de la vida dels mallorquins durant bona part del segle XIX.

Algunes notes prèvies

Abans d'entrar a analitzar el cas de Sóller, cal remarcar alguns aspectes fonamentals per conèixer l'organització dels cossos de voluntaris reialistes a tota Mallorca.

El primer que cal saber, és que durant els poc més de deu anys d'història els voluntaris reialistes es varen regir per tres reglaments

- Reglament de 1823 publicat durant la guerra que va posar fi al Trienni liberal i que no fou conegut a Mallorca, ja que només es va publicar a determinats llocs de la Península que ja havien recuperat el govern absolut de Ferran VII.

- Reglament de 26 de febrer de 1824. Fou rebut a la ciutat de Palma un mes després, i fins a aquell moment no es varen començar a organitzar les milícies. Era un reglament provisional que posava les primeres bases per a la formació de la milícia.

- Reglament de 8 de juny de 1826. Fou el definitiu, especialment important per la creació de la Inspecció de voluntaris reialistes encarregada de l'organització de la milícia, ja que fins a aquell moment aquesta organització estava vinculada al poder militar. Amb aquest reglament cada província quedava baix comandament d'un subinspector depenent directament de l'inspector general de Madrid. A Mallorca aquest càrrec fou ocupat pel Marquès de Vivot.

Després del reglament definitiu, l'illa va quedar dividida en tres brigades, formades cadascuna per dos batallons de vuit companyies. De forma independent a la resta de l'illa, la ciutat de Palma formava una brigada de vuit companyies sota comandament de diferents persones –normalment regidors de l'ajuntament– que també foren comandants dels batallons de la resta de l'illa. Es tractava doncs, d'una organització fortament centralitzada i jerarquitzada, molt depenent de la ciutat. Per aquest motiu, totes les discussions referents als voluntaris reialistes que hi havia a l'ajuntament de Palma són de gran importància ja que influïen, directament o indirectament, a la resta de l'illa.

Sóller es va incloure a la tercera brigada (sota comandament del Marquès de Campo-franco), al batalló d'Esporles que formaven els municipis d'Esporles, Puigpunyent, Valldemossa, Calvià i Andratx. De les vuit companyies que varen formar aquest batalló, la meitat estaven formades per sollerics, fet que ens posa de manifest la importància d'aquest municipi no només dins aquest batalló, sinó també al conjunt de l'illa; amb quatre companyies Sóller era el segon municipi –després de Palma– amb el major nombre de reialistes allistats. A més de les quatre companyies formades pels reialistes de Sóller, al mateix batalló hi havia les següents companyies:

- Tercera companyia formada pels reialistes de Deià i Valldemossa
- Quarta companyia formada pels d'Esporles
- Cinquena companyia de Puigpunyent (amb Estellencs) i Calvià.
- Sisena companyia d'Andratx.

Cadascuna de les companyies que formaven part del batalló estava formada per uns càrrecs oficials (un capità, un tinent i dos subtenents) nomenats pel subinspector d'entre els candidats que proposava l'ajuntament. Al marge d'aquests càrrecs oficials hi havia els voluntaris que devien complir els requisits estipulats al reglament¹.

Altre aspecte important és el relatiu al finançament que va ser durant tota l'existència de les milícies un autèntic problema. Inicialment aquest finançament procedia únicament dels donatius que els particulars i institucions aportaven als ajuntaments però poc després es va legislar. Davant la manca de diners i la necessitat, l'opció escollida fou la creació de noves càrregues impositives –arbitris– per part dels ajuntaments, que es recaptaven mitjançant l'arrendament a particulars². Les discussions derivades de l'aplicació d'aquestes càrregues impositives a tota l'illa de Mallorca, demostren en moltes ocasions l'enfrontament dels interessos econòmics de diferents sectors socials, i aporten dades interessants sobre els motius pels quals determinats ajuntaments s'havien decidit per la imposició de determinats arbitris.

L'estudi dels cossos de voluntaris reialistes presenta alguns problemes de difícil resolució.

El primer i més important és la manca de documentació de caràcter oficial. En aquells anys la confusió entre el que era públic i privat, era molt gran; encara més en una organització com els voluntaris reialistes on el predomini de les persones per damunt de les institucions degut al caràcter altament jeràrquic del seu organigrama, era una realitat evident. Per aquest motiu, molta documentació va romandre als mateixos arxius dels càrrecs oficials on varen quedar des d'aquells anys. Prova de tot això, són les troballes efectuades a diferents arxius particulars de documentació de caràcter oficial (CONTESTÍ, D. 1997: 95), entre d'al-

1. Aquests requisits eren tenir una forma honrada i coneguda de viure, haver manifestat "amor y lealtad a mi augusta Real Persona y Soberanía, a mi Dinastía, a la Religión ...", devien tenir més de devuit anys i menys de cinquanta. Quedaven exclosos els que haguessin rebut ordres majors eclesiàstiques i els militars en actiu.

2. La imposició d'arbitris pel finançament dels cossos de voluntaris reialistes fou aprovada per Reial Ordre publicada el 28 d'agost de 1826. Malgrat això i degut a la manca de propis, a molts municipis la imposició d'aquests arbitris s'havia fet abans.

tra documentació referent als cossos de voluntaris reialistes de Sencelles que es troba a l'arxiu Roca-Mayol dipositat a l'arxiu del Regne de Mallorca.

Altre problema és el derivat de l'organització dels arxius municipals arreu de l'illa de Mallorca. Generalment, a aquests arxius municipals no hi apareix la documentació generada pels cossos de voluntaris com a secció independent, i sí a altres seccions relacionades amb el funcionament de la milícia: llibres d'actes, correspondència, propis i arbitris, policia...

En el cas de Sóller ens trobem amb dos problemes.

Per un costat, no s'ha pogut trobar l'allistament "oficial", és a dir, aquell en què –com mancava el reglament– s'inscrivien els voluntaris amb els seus noms, llinatges, edat i professió. La manca d'aquest allistament s'ha vist lleugerament solucionada per l'existència d'un esborrany que es conserva a l'arxiu municipal³. Per altra banda, no hi cap lligall que aparegui amb la denominació de voluntaris reialistes, motiu pel qual la recerca s'ha fet a partir d'altres fonts com els llibres d'actes, la documentació de propis i arbitris, milícies etc.

1. El procés de formació

Al contrari del que va succeir a molts municipis de Mallorca on el procés d'allistament fou considerablement lent i dificultós, en el cas de Sóller ens trobem que l'allistament i organització de les milícies reialistes fou molt ràpid. Valgui a dir que des del 9 d'abril de 1824 –en què l'ajuntament va rebre el reglament per a la formació de les milícies– fins al 7 de novembre del mateix any, s'allistaren un total de 184 persones⁴, és a dir, el nombre de persones suficient com per poder formar les quatre companyies i que al mateix temps només era superat per la ciutat de Palma i per Lluçmajor (CONTESTI, 1997: 71-74). Altres municipis importants com Manacor (amb 156 allistats) o Campos (136), pel mateix temps varen comptar amb menys voluntaris allistats.

Com ja s'ha assenyalat, el primer reglament per a la formació dels cossos de voluntaris reialistes va arribar a Mallorca el 29 de març de 1824 i poc després es va repartir entre tots els municipis de l'illa. A Sóller, la primera notícia de l'arribada d'aquest reglament fou del 9 d'abril, dia en què es va llegir a l'ajuntament que va tomar la decisió de fer un pregó públic invitant als sollerics a allistar-s'hi. També es va convidar al rector de la església parroquial a que publicqués el reglament i es fes ressò a la missa major del diumenge ressaltant la importància dels voluntaris reialistes per a la defensa "del Altar y el Trono"⁵. Pocs dies després, l'ajuntament nomenava una comissió encarregada d'organitzar les milícies i d'obtenir finançament per a la compra de vestimentes i armament. Aquesta comissió –que quedava sota comandament del propietari Baltasar Marquès– també devia formar les ternes amb els noms d'aquelles persones que complien amb els requisits necessaris per formar part dels càrrecs oficials i que després eren enviades al Capità General.

3. Aquest allistament no és l'oficial, ja que només apareixen els noms, les edats, cognom i el malnom. Es conserva a l'arxiu municipal de Sóller (des d'ara AMS), lligall 3162.

4. AMS. Lligall 21, llibres d'actes, 7 de novembre de 1824.

5. AMS. Lligall 21, llibres d'actes, 9 abril 1824.

A les ternes que l'ajuntament enviava al Capità General, es feia menció de les qualitats dels nomenats. Per fer-nos una idea dels arguments que justificaven la possibilitat d'una persona per formar part de la milícia, es transcriu quines eren les qualitats dels elegits per al càrrec de comandant:

- Don Baltasar Marquès. 30 anys. *"Labrador con bienes raices de consideracion (tatxat i substituït per "Azendado"), se ha distinguido en ser adicto a la causa del Altar y del Trono y tenido por hijodalgo en esta villa (tenido por hijodalgo tatxat), ha servido de Cadete en el Rto. Provincial de esta Isla todo el tiempo de la guerra de la independencia desde 1809 hasta 1814, e igualmente y en su conducta es un catolico bueno muy buen cristiano, Apostólico y Romano."*

- Don Miguel Palou. 30 anys. *Labrador en bienes raices de consideración, se ha distinguido en ser adicto a la causa del Altar y el Trono y es tenido por noble, hijo de Doctor en Filosofía y muy buen Católico, Apostólico Romano.*

- Don Antonio Mayol. 33 anys. *Labrador en bienes y raices de consideracion y se ha distinguido muy adicto a la causa del Altar y el Tono y tenido por hijodalgo en esta villa, ha servido de Oficial en el Regimiento Provincial de esta Isla todo el tiempo de la guerra de la independencia y muy buen Christiano, Apostólico Romano.*⁶

La velocitat amb què els sollerics es varen allistar i varen formar les primeres companyies, fou deguda a un factor ideològic –la plena identificació amb l'objectiu de la milícia–, i a la manca de dubtes sorgits de l'aplicació del reglament. Aquests dubtes foren constants a la resta dels municipis de l'illa i frenaven considerablement el procés d'organització. Entre d'altres els dubtes més freqüents foren els següents.

El primer feia referència a l'allistament entre els reialistes d'antics membres de la milícia liberal del Trienni liberal, ja que segons el reglament les persones que havien format part de la milícia liberal no es podien allistar com a reialistes.

Malgrat això a diferents municipis trobem casos d'antics milicians liberals allistats com a reialistes; la causa que argumentaven els ajuntaments, era que molta gent s'havia allistat com a milicià liberal no per ideologia i sí per evitar el pagament de la multa a qui no s'havia allistat com a milicià liberal durant el trienni: *"El Ayuntamiento se persuade que una de las causas que pueden influir en que se hayan alistado tan pocos, es que muchos eran creidos que por lo mismo que fueron voluntarios de la Milicia Nacional durante el Sistema Constitucional no han de ser admitidos en la Milicia Voluntaria Realista, pero algunos solo se alistaron con el objeto de evitar el pago de los cinco reales mensuales que pagaban los que no lo eran y otros con el fin de de mantener el orden y la quietud"*. Segons es desprèn del que comentava l'ajuntament de Binissalem, aquest fou un fet molt repetit: *el Ayuntamiento ha tenido noticia de que el pueblo de Inca en masa se hizo Miliciano Nacional con el objeto de no pagar los cinco reales mensuales y ahora se han hecho Voluntarios Realistas y han sido admitidos.*⁷ Com es pot comprovar,

6. AMS. Lligall 21, Llibres d'actes 25 novembre 1824.

7. Arxiu municipal de Binissalem, 353/4, lligall 5.

l'allistament de determinades persones com a voluntaris reialistes estava estretament relacionada amb factors únicament ideològics, i a altres milícies –les liberals– hi havia altres factors més que el purament ideològic.

En el cas de Sóller, malgrat que no s'hagin trobat referències clares a l'allistament d'antics milicians liberals com a voluntaris reialistes, pareix que va haver-hi el mateix problema i que aquesta fou la causa que pot explicar la desaparició de determinats personatges sollerics a la documentació relativa als voluntaris reialistes. Aquests són els casos de Baltasar Marquès o Pere Antoni Ripoll de Balitx que havien format part de la milícia liberal i que de sobte (des del 1826) desapareixen com a alts càrrecs dels reialistes.

Altre aspecte que va provocar alguns problemes és el que fa referència a l'admissió o no dels xuetes. Malgrat que només hi va haver un xueta allistat (Josep Cortés que al padró de població de 1826 apareix com "*marxando*"), és prou significatiu que a l'esborrany de l'allistament el seu nom aparegui tatxat amb una nota al marge que diu "*fora per xullela*". És sabut que els xuetes varen ser objecte de les ires de la població quan es va restaurar l'absolutisme l'any 1824, i que els xuetes apareixen com primeres víctimes a les glosses i escrits populars d'aquell moment.

Quines causes expliquen aquest comportament? Els xuetes des d'un primer moment es varen identificar amb el liberalisme, possiblement per l'esperança que el nou sistema social i polític fos favorable als seus interessos socials o pel fet que el liberalisme afavoria les activitats econòmiques que normalment desenvolupaven els xuetes. No és estrany que el 1820 a la milícia liberal de la ciutat de Palma, trobem nombrosos xuetes implicats i amb una participació molt activa (FERRER, M: 2005, 180-189). Al contrari del que va succeir a la milícia liberal, als allistaments reialistes no hi ha cap xueta inscrit. Més be al contrari, els pocs casos d'allistaments d'un xueta com a reialista va generar normalment una discussió i polèmica⁸. No sabem si finalment es va prohibir l'allistament de xuetes com a reialistes, però és un fet que no hi hagué cap xueta allistat a la majoria dels municipis mallorquins.

Un altre condicionant que va frenar considerablement el procés de formació de la milícia reialista fou la manca de diners. Ja s'ha comentat que els ajuntaments devien destinar alguns arbitris per a la compra de armament i vestuari de les milícies reialistes, així com per pagar els sous de determinats oficials i els actes de servei. Després de molts dubtes, per Reial Ordre de 28 d'agost de 1826⁹ es va establir que les milícies s'havien de finançar mitjançant la imposició de determinats arbitris municipals, i que aquests havien de funcionar pel sistema d'arrendament. Els arbitris imposats per l'Ajuntament foren els següents:

- Per cada taronger embarcat pel port de la vila s'havien de pagar sis sous.
- Per cada cortí de vi consumit al poble un sou.
- Per cada lliura d'aiguardent consumit un diner.

8. A l'ajuntament de Palma, una vegada rebut l'allistament el 31 de març de 1824 ens trobem que un dels primers dubtes fou "*si pueden ser admitidos o no en dichos cuerpos los individuos de la calle conocidos como xuetas*". Arxiu municipal de Palma. Llibres d'actes 31 mars 1824

9. De fet, molts ajuntaments havien optat per aquesta solució molt abans de la publicació de la Reial Ordre del 28 d'agost de 1826 com ho demostra un ofici del Capità General de la Província –aleshores màxim cap dels voluntaris reialistes– del 20 de juny de 1825.

- Per cada lliura de carn de qualsevol tipus, un diner.
- Per cada ca de caça, el seu propietari devia pagar tres sous mensuals.
- Per cada colom que hagi al poble el propietari devia pagar un diner mensual.

Un pressupost elaborat poc després de l'aprovació d'aquests arbitris (el 30 d'octubre de 1826) considerava que l'arrendament anual podia pujar a les 986 lliures i 4 sous (equivalent a 6667 reals 10 maravedís) de les quals la gran majoria es corresponien al consum de vi (413 lliures), aiguarent (385 lliures) i carn (160 lliures). Sembla ser que de totes aquestes partides la imposició sobre el vi es va anul·lar ja que no apareix a cap recaptació de les efectuades posteriorment. Aquesta recaptació funcionava per arrendament, fet que provocava que els ingressos no fossin regulars ja que depenia totalment del fet que hi hagués algú disposat a pagar el preu a la subhasta. Així moltes vegades els ingressos i finançament dels cossos de voluntaris reialistes era totalment insuficient ja que la despesa que es considerava necessària anualment era de 8820 reals anuals a més d'una entrada de 54480¹⁰ reals necessaris per a la compra de material, armament i vestimenta...

És a dir que des del seu origen el manteniment dels cossos de voluntaris reialistes era deficitari. I aquest dèficit va condicionar definitivament el seu funcionament, provocant el descontentament dels oficials que va augmentar a mesura que els ajuntaments retallaven aquests arbitris generant una crispació que va anar creixent fins a la dissolució de la milícia. A més de les tensions a nivell municipal entre ajuntament i milicians, també hi hagué moltes tensions entre l'ajuntament i els subinspectors de les milícies reialistes.

A la documentació abunden les tensions derivades d'aquesta qüestió i introdueixen un element d'anàlisi nou com és l'allistament dels voluntaris reialistes com un mode de guanyar-se la vida. Amb això es desvirtuava el sentit original de la milícia, i fou un factor a tenir en compte quan es varen iniciar els aixecaments carlins per la Península. Al cas de Sóller, les tensions derivades d'aquesta qüestió foren moltes.

Així el 28 d'octubre de 1829 l'ajuntament escrivia al comandant del batalló d'Esporles per negar-se a pagar la quantitat de 1932 reals pels serveis de guàrdia efectuats pels voluntaris reialistes; *ni el Bayle ni el ayuntamiento ni nadie de Sóller puede ignorar que ni una quinta parte de los individuos relacionados en dichas listas prestaron servicio algunos: muchos días sucedía que un tambor hacia las veces y representaba a 5 soldados y tomaba 6 guardas por una frisolem en términos de que llego al extremo de no comparecer persona alguna de ese cuerpo a la guardia en todo un día y fue tan repetido que obligo a quitar enteramente a dicha guardia.*¹¹

Com es pot veure cal fer algunes puntualitzacions sobre aquest tema: un dels aspectes més importants, és el del paper que varen desenvolupar les èlits locals. Definir clarament quines eren les èlits municipals en aquest moment no és tasca fàcil, dificultat que augmenta amb la manca de determinats indicis, especialment d'un sistema contributiu general. A més el fet que a l'allis-

10. Repartits entre 14000 reals per a la compra de 200 fusells, 32000 reals per a la compra de 165 vestuaris, 8000 reals per a la compra de 200 fornitures i 480 reals per a compra de quatre caixes de guerra. AMS.

11. AMS. Llibres d'actes 1826-1836, lligall 22.

tament de Sóller no hi figurin les professions del voluntaris, acaba de dificultar la feina. Per aquest motiu, s'emprarà com indicatiu la distinció de tractament de determinats personatges, distinció que per aquell moment fa referència a les persones següents:

1. Persones precedides amb el tractaments "Don" o "Sr", que fan referència als propietaris locals més importants, en la majoria de casos representants de famílies que havien format part de la mà major. També s'hi inclou a membres que en el moment de l'allistament formaven part de la corporació municipal (regidors, síndics, diputats, secretaris...) i persones relacionades amb activitats comercials o professionals liberals de certa entitat. A l'allistament hi apareixen els propietaris de Bàltx d'Avall (Pere Antoni Ripoll, fill del propietari), Jaume Deyà de Muleta, els fills del propietari de Can Pons de l'Alqueria del Comte, Miquel Busquets propietari de Can Puigderos... Malgrat això, s'hi troben a faltar importants propietaris dins aquest conjunt, motiu pel què podem afirmar que no tots els propietaris sollerics formaren part dels cossos de voluntaris reialistes.

2. Persones precedides del tractament "honor" que fa referència als arrendataris destacats del municipi; és a dir, a aquells que explotaven mitjançant arrendament o parceria les propietats més destacades, algunes en mans de la noblesa ciutadana i altres propietat de les èlits locals. També s'inclouen dins aquest grup aquells que apareixen amb el tractament de "l'amon". A l'allistament hi ha l'honor Antoni Arbona de Bartolomé (a) furellalta, l'honor Miquel Borràs del molí de Can Negre, l'honor Pere Antoni Mayol, l'amon Joan Riutord i l'amon Miquel Frontera. A més d'aquests hi ha diferents persones relacionades amb l'explotació d'importants possessions que apareixen sense la distinció del tractament com per exemple els Reines de Cas Don, o els Arbona (a) lleix que apareixen vinculats a la possessió Muleta.

Al marge d'aquestes apreciacions, el fet de no disposar d'un allistament amb les professions dels allistats impossibilita la tasca de caracteritzar socialment els cossos de voluntaris reialistes de Sóller.

APÈNDIX DOCUMENTAL

Allistament dels cossos de voluntaris realistes de Sóller

<i>Nom</i>	<i>Llinatge</i>	<i>Malnom</i>
Don Juan	Reyo	
Sr. Jaume	Deya	de Muleta
Honor Pere Antoni	Mayol	
Sr. Pere Benet Vives	Vives	
Juan	Frau	Tonsurador
Pau	Canals	de la Figuera
Antoni	Bauza	fill del Sr. Llorens
Jaume	Alcover	Puxa
Miquel	Ferrer	Degüeta
Macia	Estades	Picapedrer
Miquel	Rullan	de la Figuera
Antoni	Bauza	muxell
Llorens	Bauza	tambollas
Jaume	Frau	fabiol
Miquel	Garcias	Plou
Miquel	Colom	botana
Miquel	Tries	suida
Francisco	Estades	pa i peix
Antoni Mariano	Frau	
Antoni	Gamundi	de Francesc Rueda
Damia	Riutord	
Damia	Mayol	Peña
Macia Bartomeu	Morell	bach tixedor
Josep	Alberti	sivella de Andreu
Antoni	Bernat	de Jaume Nou
Sr. Antoni	Pons	Ponxo
L'amon Joan	Riutord	
L'amon Miquel	Frontera	
Guillem	Deya	de se dona
Sr. Bartomeu	Pons	Ponxo
Pera Juan	Ferra	Vidal
Antoni	Frontera	de Geroni
Bartolome	Timoner	de Biniaraix
Antoni	Serra	Forit
Macia	Planes	
Josep	Cortes	(fora per chulleta)
Bartomeu	Pastor	Paxe
Pere Juan	Pastor	Paxe
Josep	Xumes	serraller
Don Jaume	Piza	Moya
Don Baltasar	Marques	
Sr. Amador	Pastor	

Don Pere Antoni	Ripoll	de Don Pere Lluch
Guillem	Bauza	del Sr. Llorens
Don Damia	Vives	de la Alqueria del Conde
Don Bartomeu	Buades	berber
Amador	Alcover	de Juan difunt
Andreu	Alberti	de se viuda
Antoni Juan	Alcover	Pere pau
Jaume	Alcover	Pere Pau
Bartolome	Gamundi	sirer
Idelfons	Enseñat	canonet
Sr. Francesch	Bernat	surat
Juan Bautista	Serra	del camp d'en Serre
Antoni	Gamundi	de Antoni
Mestre Nicolau	Morell	
Jordi	Tries	reye
Vicens	Alcover	de Sebastia
Antoni	Mayol	de Miquel
Joan	Enseñat	de Muleta
Bartomeu	Frontera	Rava
Francisco	Oliver	de Pere Joan
Miquel	Frontera	de Miquel
Joan Baptista	Bisbal	de Josep suya
Macia	Planes	de Josep
Joan	Colom	Doy de Jaume
Antoni Vicens	Marques	de Joan Baptista
Antoni	Marques	de Bartomeu
Bernat	Oliver	de Joan
Josep	Rullan	de Josep difunt
Amador	Alcover	de Pere Antoni
Bartomeu	Morell	de Jose bach
Pau	Pons	de Jaume pentinador
Martí	Vicens	de Juan bongesus
Bartomeu	Mayol	de Pere Antoni
Jaume	Oliver	de Pere Joan
Mestre Joan	Umberd	de Antoni
Sebastia	Alcover	de Antoni
Antoni	Verd	de Andreu
Francisco	Oliver	de Pere Joan Dala
Pere Antoni	Marques	de Joan
Bartomeu	Morell	de Bartomeu difunt
Andres	Casesnoves	de Joan
Josep	Morell	de Damia
Joan	Morell	de Josep
Joan	Magraner	de Antoni coch
Guillem	Borras	de Josep
Antoni	Rullan	de Antoni Curial
Josep	Muntaner	de Guillem
Don Bartolome	Gamundi	diputado
Guillem	Muntaner	de Guillem
Pere Antoni	Enseñat	de Marti

Marti	Enseniat	de Pere Antoni
Marti	Enseniat	de Marti maño
Antoni	Enseniat	de Marti
Joan	Frontera	de Joan Capo
Montserrat	Morey	de Montserrat
Antoni	Arbona	de Joan Baptista
Joan	Arbona	de Antoni
Joan	Arbona	de Joan bautista
Jaume	Joy	de Antoni
Pere Joan	Coll	de Pere Antoni
Antoni	Oliver	
Damia	Morell	de Josèp Bach
Pere Joan	Pastor	enponu
Miquel	Colom	de ne busca
Joan	Coxi	
Andreu	Vicens	de Josep
Guillem	Alemaný	de Guillem
Josep	Vicens	de Josep
Joaquin	Morell	de Gabriel
Miquel		de Antoni Coch
Honor Miquel	Pons	de Binidorm
Bartolome	Tries	raye
Francisco	Mas	de Francesc
Josep	Bauza	de se Tauleria
Mateu	Mayol	de Pere Antoni
Antoni	Vicens	de Jaume gall
Guillem	Deya	de Josep
Miquel	Coll	de Pere Antoni
Guillem	Arbona	
Mateu	Reynes	de Josep difunt
Bartolome	Joy	de Pere Antoni difunt
Gabriel	Frontera	de Bartolome Raya de Biniaraix
Gabriel	Mayol	de Bartolome difunt de Biniaraix
Antoni	Colom	Can Puig de Antonio Juan
Marti	Marques	de Francesch
Bernat	Rullan	de Bartolome
Savador	Serra	de Josep
Juan	Ferrer	de Josep
Josep	Arbona	de Ramon difunt
Ramon	Arbona	de Josep
Cristobal	Darder	de Gabriel
Montserrat	Morey	guixer
Sr. Josep	Deya	Barnedet
Juan	Marti	de Biniaraix
Juan Bautista	Alcover	de Pusa
Ramon	Oliver	de Ramon
Guillem	Colom	de Guillem
Pere Antoni	Oliver	es Moli
Josep	Miro	sabater de Miquel
Joan	Mayol	musol de la Alqueria del Conde

Juan	Deya	de Guillem de Biniaraix
Pere Joan	Joy	de Pere Antoni
Guillem	Deya	de Sebastia
Bartolome	Mir	de Bartolome de Ses Planes
Joan	Oliver	de Joan
Macia	Arbona	de Macia difunt
Bernat	Frontera	Rave
Antoni	Rotger	del seller
Guillem	Morell	massach
Juan	Ballester	berber
Nicolau	Fontanet	
Miquel	Frau	forner de Bartolome
Bartomeu	Bernat	de Miquel
Ramon	Coll	de Pere Antoni
Amador	Enseñat	Cala Pastor
Josep	Puig	de la horta de Miquel
Antoni	Marques	de pere Miquel
Bartomeu	Estades	de Valldemossa
Antoni Juan	Bisbal	de Antoni
Salvador	Sastre	de Joan
Miquel	Bernat	de Miquel Franch
Honor Miquel	Borras	del moli de Can negre
Damia	Castañer	de Gaspar forner
Damia	Arbona	de Vicenç lleix
Francisco	Ferrer	de Joan de s'Ostal
Joan	Barcelo	de Joan fave
Damian	Oliver	de Pere Lluch panche
Joan	Bernat	de Pere Antoni Liberal
Lluch	Alberti	de Lluc
Bernat	Sampol	de Gabriel
Cristobal	Oliver	gabaro
Bartolome	Oliver	gabaro
Miquel	Mora	de Antoni
Andreu	Oliver	del moli
Jose	Colom	donat de lo hospital
Joan	Enseñat	suaño des peu
Joan	Morey	de Antoni moliner
Miquel	Reynes	formatge de Josep
Benet	Morell	
Bartolome	Bisbal	de Bartolome
Sebastian	Frontera	de Sebastia petit
Bartolome	Miro	Segui
Rafael	Alcover	de Joan de ne felico
Jordi	Enseñat	huy de deu de Bartolome
Josep	Enseñat	huy de deu de Bartolome
Miquel	Ripoll	veu de Joan
Bartomeu	Mayol	ferra de Guillem
Pere Lluch	Bernat	Angel de Pere Lluch
Lluc	Morell	de Bartolome de Se Barrala
Antoni	Morell	de Bartolome de ca Moestrauxo

Bernat	Morell	de Josèp pillo
Francisco	Calafat	de Gabriel Gamundi
Miquel	Deya	de Guiem de Se dona
Jaume	Deya	garbulla de Jaume
Joaquin	Mayol	de Cristofol d'es figuerat
Damian	Segui	de Miquel
Jaume	Frau	de Jaume
Joan	Colom	de Antoni ros
Simo	Coll	sabater de Antoni sil
Guillermo	Castañer	de ne Anna
Miquel	Frontera	de Josep de Can Llorens Flach
Miquel	Bernat	de Pere Pau del camí de Murtera
Francisco	Castañer	de josep pubil
Joan	Morell	de Mestre
Jaume	Bisbal	de Jaume de es marjades
Jaume	Oliver	de Jaume des viudo
Josep	Castañer	d'en flor de idem
Don Miquel	Palou	
Arnaldo	Pons	de Josep
Pere Antoni	Joy	de Pere Joan
Miquel	Frontera	mayor d'en Pere
Joan	Colom	de Joan
Joan	Morell	de damia bach
Honor Antoni	Arbona	de Bartolome furellalta
Joan	Rullan	de Domingo
Joan	Bauza	muxell
Nicolau	Arbona	xua
Joan	Garau	de Joan pitera
Gabriel	Arbona	de Ramon de la Plana
Joan Baptista	Colom	de Joan Doy
Bartolome	Frontera	Rava de Biniaraix
Baltasar	Gamundi	sabater de Deya
Antoni	Pons	sous de Biniaraix
Jaume	Ensenat	de Vicent de ne Rotge
Jaume	Llaneras	de Pere Antoni
Miquel	Ripoll	de Joan de na Verda
Guillem	Arbona	carol de Guillem
Antoni	Colom	Rom de Joan
Bartolome	Sampol	de Gabriel
Ramon	Colom	de Miquel Pallisser
Miquel	Colom	de Miquel Palliser
Francisco	Ferra	de Gabriel de Ses Planes
Domingo	Rullan	de Domingo
Pere Miquel	Marques	de Joan
Pere Antoni	Ros	de na M ^{re} davora de Ramon
Guillermo	Ros	german
Pere Antoni	Garau	de Can Pitera de Joan
Vicens	Arbona	cullera de Vicens
Andreu	Alberti	de Joan
Joan Bautista	Alcover	vesi de Antoni

Benet	Oliver	sabater de idem ferrase
Miquel	Bernat	de idem ne guegarde
Mateu	Colom	de Pere Joan
Pere Antoni	Mayol	de Josep real
Josep	Ferrer	de idem bavó
Joan Bautista	Castañer	de Pau soldat duzay
Josep	Castañer	de Pau soldat duzay
Don Miquel	Busquets	Puig de Ros
Jaume	Barcelo	de idem diaros
Francisco	Marques	de Josep Quart
Pere Antoni	Coll	de Idem de Rita de se viuda
Francisco	Estades	de Jaume coix
Pere Antoni	Reynes	de idem de Cas Don
Joan	Coll	de Jaume Tarraola
Francisco	Calafat	de Pere de Can garra
Montserrat	Reynes	de Joan Deya
Miquel	Frontera	de Sebastia petit catany de Biniaraix
Joan	Morell	de Sr. Jaume Des

Bibliografia

- CANAL, J. (2000): *El carlismo, dos siglos de contrarrevolución en España*. Madrid.
- CONTESTÍ, D. (1997): "Un alistament realista a Llucmajor 1824" a; *A l'entorn de Llucmajor. Estudis i comentaris (I)*. Palma
- FERRER, M. (2005): *Política y represión en Mallorca (1800-1840). Sociedades secretas y liberalismo*. Palma.
- FUSTER, G. (1945): *Un alzamiento Carlista en Mallorca: "Sa Llorensada", "Es Rebumbori" o "Es Renou" de Manacor 10 de agosto 1835*. Manacor.
- PÉREZ GARZÓN, S. (1978): *Milicia Nacional y revolución burguesa*. Madrid
- RÚJULA, P. (1998): *Contrarrevolución. Realismo y carlismo en Aragón y el Maestrazgo, 1820-1840*. Zaragoza.
- SUÁREZ, F. (1956): "Los cuerpos de voluntarios realistas: notas para su estudio", a *Anuario de historia del derecho español*, nº 26, p. 47-88, Madrid.